

Fornyelig energi

Af Bjørn Petersen

På det kongelige lystslot, Rosenborg i København findes blandt meget andet en del hollandske malerier fra renæssancen. De er enten serieproducerede eller kopier, for en del motiver går igen, næsten helt ens. På en del af dem er der træer, og langt de fleste træer ligner disse her.

De bugtede lodrette linjer er naturligvis et fint dekorativt element, der giver kompositionen liv og rytme, og det er også tydeligt at de er en konvention i dén tids maleri-stil.

Men naturligvis er de også afbildet på en måde, der for den tids mennesker var genkendelig som de træer, man så i et tætbeholdt europæisk land som Holland.

De høje træer er tydeligvis stynede, men hvordan? De ikke bare bugter, men også kanter sig. Hvad viser det?

Måske viser det at det ikke er træer, der først har nået en høj højde, og derpå er blevet sidestynet. Men træer, der gang på gang har fået kappet toppen, og derpå sat en ny top ud fra et sideskud. Lidt ligesom tynde bøgekviste, der også går i zig-zag.

Det er ihvertfald tydeligt at de lange, slanke stammer hverken er glatte eller smækre, men knudrede og med mange ar og huller.

Så meget ældes en stamme kun langsomt, og ikke i rask, rank vækst.

Store huller her - med god plads til både ugler og dryader.

Denne har tydeligvis før-
hen fortsat i en tykkere
stamme over det sted,
hvor 2 tynde ”saftræk-
kere” nu skyder op.

Det er nok hverken før-
ste eller sidste gang, dét
træ topstynes.

Flere topstyninger.
Dem er der flere af rundt
omkring i billedet.

Her er ikke valgt en saftrækker endnu. Men
mon ikke nogen snart kapper de fleste af top-
skuddene til komfurbrænde?

Er de tynde skud i sneen skud fra lave stubbe?

Disse nederlandske malerier fra 1500-tallet viser -ligesom utallige andre- at den normale måde at høste ved på var den helt logiske: at tage det fra det levende træ på måder, der tillod træet at overleve og vokse videre, så den fornyede energi (og materiale-produktion) kunne fortsætte hurtigt, uhindret, effektivt.

Det var så normalt, at man på ældre malerier kun sjældent ser træer uden spor efter forskellige former for beskæring.

Det giver også god mening, for ”det ordnede skovbrug”, hvor man dyrker træerne fra frø til fuldmødent, som fældes og dør; den er kun rimelig, hvis der er stort behov for store dimensioner tømmer, og lidet behov for hurtig vedmasse i små dimensioner, fx til brændsel (eller gærdsel). Vor tids energiskove høstes jo også kontinuert så unge at støddene kan skyde igen umiddelbart.

Et smukt nutidigt eksempel på skov med og spændende træer (især bøg og avnbøg), der gennem århundreder er kraftigt beskårne, er Epping Forest mellem London og Stanstead. Her er træerne dog typisk kortstammede med kraftigt forvredne former, der nemt kan lede tankerne hen på trolde eller enter. Deværre har jeg ingen fotos herfra.

Istedet lidt flere eksempler fra Rosenborg.

